ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*] SECINĀJUMI,
sniegti 2006. gada 26. oktobrī [1]

I — Ievads

1. Šīs prejudiciālā nolēmuma tiesvedības pamatā atkal ir jautājums par indivīda tiesisko aizsardzību *vis-à-vis* Kopienas regulām.

2. Pēdējo reizi izskatot šo jautājumu, Tiesa, it īpaši lietās *Unión de Pequeño Agricultores* [2] un *Jégo-Quéré* [3], noteica, ar kādiem nosacījumiem indivīdi saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu Kopienu tiesās paši var celt prasību par tiesību aktu atcelšanu [4], šajā tiesvedībā tiesiskās aizsardzības jautājumu tomēr uzdodot no cita aspekta: kādos apstākļos indivīds *valsts tiesā* var atsaukties uz Kopienas regulas prettiesiskumu, ko viņš pirms tam nav tieši apstrīdējis Kopienu tiesās?

3. Šī tiesvedība ir sākta saistībā ar izoglikozes ražošanas kvotu, kas pastāv kopš 1970. gadu beigām, tiesisko regulējumu Kopienā. Pamata tiesvedībā Francijas uzņēmums *Roquette Frères* [5] vērsās Francijas tiesā sakarā ar valsts kompetento iestāžu tam piešķirtajām izoglikozes ražošanas kvotām. Pamatojumā *Ro-*

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — 2002. gada 25. jūlija spriedums lietā C-50/00 P *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome (*Recueil*, I-6677. lpp.) ar ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] 2002. gada 21. marta secinājumiem.

3 — 2004. gada 1. aprīļa secinājumi lietā C-263/02 P Komisija/*Jégo-Quéré* (*Recueil*, I-3425. lpp.)

4 — Skat. šajā sakarā arī indivīda tiesību celt prasību paplašināšanu, kas noteikta 2004. gada 29. oktobrī Romā parakstītā Līguma par Konstitūciju Eiropai III-365. panta 4. punktā (OV C 310, 1. lpp.); saskaņā ar to jebkura fiziska vai juridiska persona var celt prasību atcelt tiesību aktu, kas adresēts šai personai vai kas skar viņu tieši un individuāli, un reglamentējošu aktu, kas skar viņu tieši, bet nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem.

5 — Uzņēmums ar nosaukumu "*Roquette Frères*" Tiesas judikatūrā ir sastopams jau agrāk; skat., piem., 1980. gada 29. oktobra spriedumu lietā 138/79 *Roquette Frères*/Padome (*Recueil*, 3333. lpp.), kurā Tiesa pauda savu viedokli par Eiropas Parlamenta uzklausīšanas tiesībām; 1980. gada 15. oktobra spriedumu lietā 145/79 *Roquette Frères*/Francija (*Recueil*, 2917. lpp.), kurā Tiesa pauda savu viedokli par sprieduma seku ierobežošanu laikā, un 2002. gada 22. oktobra spriedumu lietā C-94/00 *Roquette Frères* (*Recueil*, I-9011. lpp.), kurā Tiesa noskaidroja jautājumu par tiesisko situāciju Komisijas pārbaudēs prāvās par konkurenci.

quette Frères norāda, ka Francijas metropolei [6] noteiktie izoglikozes pamatdaudzumi Kopienu līmenī nav aprēķināti pareizi, jo nav ņemta vērā izoglikoze, kas kā starpprodukts ir ražota citu pārdošanai paredzētu produktu izstrādei.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Prāvas konteksts*

4. Izoglikoze ir šķidrs saldinātājs, ko iegūst no cietes glikozes; cieti savukārt iegūst no graudiem, galvenokārt no kukurūzas [7]. Izoglikoze ir no cukurbietēm vai cukurniedrēm iegūtā šķidrā cukura tiešs aizvietotājs un pēdējā minētā produkta tiešs konkurents [8].

5. 1970. gadu beigās izoglikozes ražošanā, tāpat kā iepriekš cukura ražošanā [9], Kopienā ieviesa kvotu sistēmu [10], kas jāaplūko saistībā ar noteiktām kopīgās lauksaimniecības politikas ietvaros piešķirtām cukura realizācijas garantijām. Sakarā ar to, ka izoglikoze veicināja pārpalikuma cukura daudzuma palielināšanos Kopienā, ar kvotu palīdzību bija paredzēts to ierobežot, lai šādā veidā novērstu iespējamo negatīvo ietekmi uz Kopienas politiku cukura jomā [11].

6. Ar Kopienu regulām sākotnēji tika noteiktas ražošanas kvotas tieši atsevišķiem uzņēmumiem. Ar Regulas Nr. 1111/77

6 — Francijas aizjūras departamentiem noteikti īpaši izoglikozes pamatdaudzumi, kas nav šīs prāvas priekšmets.

7 — Skat. šajā sakarā 1992. gada 13. februāra spriedumu lietā C-210/90 *Roquette Frères* (*Recueil*, I-731. lpp. 3. punkts). Padomes 1977. gada 17. maija Regulas (EEK) Nr. 1111/17 par kopēju noteikumu ieviešanu attiecībā uz izoglikozi (OV L 134, 4. lpp.) preambulas pirmajā apsvērumā izoglikoze ir definēta kā glikozes sīrups ar augstu fruktozes saturu. Cukura tirgu kopīgajā organizācijā izoglikozi definē kā produktu, ko iegūst no glikozes vai tās poliēriem un kam sausā veidā fruktozes saturs ir vismaz 10 % svara; tā minēts jau Padomes 1981. gada 30. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1785/81 par cukura tirgu kopīgo organizāciju 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā (OV L 177, 4. lpp.) un, visbeidzot, Padomes 2006. gada 20. februāra Regulas (EK) Nr. 318/2006 par cukura tirgus kopīgo organizāciju 2. panta 3. punktā (OV L 58, 1. lpp.).

8 — Skat. Regulas Nr. 1111/77 preambulas otro un septīto apsvērumu un Regulas Nr. 1785/81 preambulas otro apsvērumu.

9 — Centieni ieviest analoģiskus noteikumus attiecībā uz cukuru un izoglikozi kā "sarkans pavediens caurauž" preambulas apsvērumus 1979. gada 25. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1293/79, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1111/77 par kopēju noteikumu ieviešanu attiecībā uz izoglikozi (OV L 162, 10. lpp., labojumi OV L 176, 37. lpp.), ar kuru pirmoreiz tika ieviests izoglikozes regulējums; šajā pašā izpratnē Regulas Nr. 1785/81 preambulas otrais apsvērums.

10 — Šī kvotu sistēma balstās uz pamatkvotu (ko sauc arī par A kvotām) un papildu kvotu (ko sauc arī par B kvotām) piešķiršanu. Cukurs un izoglikoze, ko saražoja virs šīm kvotām (ko sauc arī "C cukurs" un "C izoglikoze" vai "pārpalikuma cukurs" un "pārpalikuma izoglikoze"), principā bija paredzēta eksportam uz trešām valstīm, un parasti to Kopienā nevarēja realizēt.

11 — Skat. šajā sakarā iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minēto 1980. gada 29. oktobra spriedumu lietā 138/79, 26. un 27. punkts.

9. panta 1.–3. punktu Regulas Nr. 1293/79 [12] redakcijā katram Kopienā reģistrētam izoglikozes ražotājuzņēmumam tika noteikta pamatkvota laika posmam no 1979. gada 1. jūlija līdz 1980. gada 30. jūnijam, kas principā bija divreiz lielāka par uzņēmuma produkcijas apjomu laika posmā no 1978. gada 1. novembra līdz 1979. gada 30. aprīlim, bet vajadzības gadījumā to bija iespējams koriģēt tā, lai maksimālā kvota nepārsniegtu 85 % un minimālā nebūtu mazāka par 65 % no konkrētā uzņēmuma ražošanas tehniskās jaudas vienā gadā [13].

7. Uzņēmumam *Roquette Frères* šī pamatkvota atbilstoši Regulas Nr. 1111/77 9. panta 4. punktam kontekstā ar II pielikumu bija 15 887 tonnas [14]. Turklāt *Roquette Frères*, piemērojot minētā noteikuma 3. punktu, bija tiesības uz tā saukto maksimālo kvotu, kas pēc uzņēmuma sniegtās informācijas bija 20 022 tonnas, kas nodrošināja iespēju papildus pamatkvotai saražot 4135 tonnas.

8. Izskatot *Roquette Frères* prasību, Tiesa ar 1980. gada 29. oktobra spriedumu būtisku formas prasību pārkāpumu dēļ, uzklausot Eiropas Parlamentu, atzina Regulu Nr. 1293/79 par spēkā neesošu [15]. Padome izdeva jaunas, saturā bagātākas tiesību normas, ar ko grozīja Regulu Nr. 1111/77, un, proti, vispirms Regulu Nr. 387/81 [16] laika posmam no 1979. gada 1. jūlija līdz 1980. gada 30. jūnijam un pēc tam Regulu Nr. 388/81 [17] laika posmam no 1980. gada 1. jūlija līdz 1981. gada 30. jūnijam [18]. Saskaņā ar šīm regulām *Roquette Frères* atkal tika noteikta iepriekš minētā pamatkvota 15 887 tonnu apmērā, turklāt atbilstoši šiem noteikumiem uzņēmumam pienācās papildu kvota 4135 tonnu apmērā.

9. Laika posmam no 1981. gada 1. jūlija noteikumus cukura un izoglikozes ražošanai apvienoja kopīgā tirgus organizācijā, kurā izoglikozes ražošanas kvotas netika piešķirtas tieši atsevišķiem uzņēmumiem, bet — līdzīgi kā pirms tam jau cukura kvotas — tikai

12 — Skat. it īpaši Regulas Nr. 1293/79 3. pantu.

13 — Šie noteikumi tika saglabāti arī attiecībā uz laika posmu no 1980. gada 1. jūlija līdz 1981. gada 30. jūnijam; skat. 2. pantu Padomes 1980. gada 24. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1592/80 par cukura un izoglikozes ražošanas kvotu piemērošanu laika posmā no 1980. gada 1. jūlija līdz 1981. gada 30. jūnijam (OV L 160, 12. lpp.).

14 — Šis un turpmāk minētais tonnu daudzums attiecas uz sausnu.

15 — Spriedums minēts 5. zemsvītras piezīmē, skat. it īpaši 37. punktu. Šajā sakarā skat. identisku spriedumu tajā pašā datumā lietā 139/79 *Maizena*/Padome (*Recueil*, 3393. lpp.), it īpaši 38. punktu.

16 — Padomes 1981. gada 10. februāra Regula (EEK) Nr. 387/81, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1111/77, ar ko paredz kopējus noteikumus par izoglikozi (OV L 44, 1. lpp.).

17 — Padomes 1981. gada 10. februāra Regula (EEK) Nr. 388/81, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1592/80, ar ko piemēro ražošanas kvotu sistēmu cukura un izoglikozes nozarē laika posmam no 1980. gada 1. jūlija līdz 1981. gada 30. jūnijam (OV L 44, 4. lpp.).

18 — *Roquette Frères* prasību par abu šo regulu, kas groza Regulu Nr. 1111/77, atcelšanu Tiesa noraidīja ar 1982. gada 30. septembra spriedumu lietā 110/81 *Roquette Frères*/Padome (*Recueil*, 3159. lpp., rezolutīvās daļas 1. punkts) kā nepamatotu. Skat. arī šajā pašā datumā pasludinātos spriedumus lietā 108/81 *Amylum*/Padome (*Recueil*, 3107. lpp.) un lietā 114/81 *Tunnel Refineries*/Padome (*Recueil*, 3189. lpp.) par prasību atcelt Regulu Nr. 387/81.

vispārīgi, kā pamatdaudzumi dalībvalstīm [19]. No minētā laika dalībvalstu kompetento iestāžu pienākums bija sadalīt kvotas attiecīgajiem uzņēmumiem, nosakot konkrētus daudzumus.

10. Laika posmā no 1981. gada 1. jūlija līdz 2006. gada 30. jūnijam šī kopīgā cukura tirgus organizācija vispirms tika noteikta saskaņā ar Regulu Nr. 1785/81, pēc tam ar Regulu Nr. 2038/1999 [20] un beidzot ar Regulu Nr. 1260/2001 [21]. No 2006. gada 1. jūlija tiek piemērota Regula Nr. 318/2006 [22], kurai šajā prāvā tomēr nav nozīmes.

B — *Apstrīdētās tiesību normas*

11. Saskaņā ar Regulas Nr. 1785/81 24. panta 1. punktu dalībvalstis piešķir A un B kvotu katram tās teritorijā reģistrētam uzņēmumam, kas ražo cukuru vai izoglikozi, ja šim uzņēmumam laika posmā no 1980. gada 1. jūlija līdz 1981. gada 30. jūnijam ir piešķirta pamatkvota, kas noteikta ar Regulu Nr. 1111/77 [23].

12. Turklāt katram uzņēmumam, kas ražo izoglikozi, A kvota ir vienāda ar pamatkvotu, kas tam piešķirta laika posmam no 1980. gada 1. jūlija līdz 1981. gada 30. jūnijam, un B kvota ir vienāda ar 23,55 % no A kvotas (Regulas Nr. 1785/81 24. panta 3. un 5. punkts). Tas, kādus kopējos pamatdaudzumus katrā dalībvalstī šādā veidā drīkst piešķirt A un B kvotu veidā, noteikts saskaņā ar Regulas Nr. 1785/81 24. panta 2. punktā ietverto tabulu, atbilstoši kurai "Francijai (metropolei)" bija noteikts izoglikozes A pamatdaudzums 15 887,0 tonnu un B pamatdaudzums 4135,0 tonnu apjomā. Šie noteikumi attiecībā uz kvotām bija spēkā sākot no 1981. gada 1. jūlija un tika vairākas reizes pagarināti [24].

13. Arī saskaņā ar Regulu Nr. 2038/1999 sākotnēji tika saglabāti šie pamatdaudzumi

19 — Izņēmums ir atsevišķi noteikumi, kas paredzēti sakarā ar jaunu dalībvalstu iestāšanos, kuros Kopienas likumdevējs vēl tieši noteica atsevišķiem uzņēmumiem izoglikozes kvotas, kā, piem., Grieķijai ar Regulas Nr. 1785/81 24. panta 3. punkta otro daļu un Somijai ar Padomes 1999. gada 13. septembra Regulas (EK) Nr. 2038/1999 par tirgus kopējo organizāciju cukura sektorā 27. panta 4. punkta otrās daļas b) apakšpunktu (OV L 252, 1. lpp.).

20 — Ar Regulu Nr. 2038/1999 tika atcelta Regula Nr. 1785/81.

21 — Padomes 2001. gada 19. jūnija Regula (EK) Nr. 1260/2001 par tirgus kopējo organizāciju cukura sektorā (OV L 178, 1. lpp.). Ar šo regulu tika atcelta Regula Nr. 2038/1999.

22 — Ar Regulu Nr. 318/2006 tika atcelta Regula Nr. 1260/2001.

23 — Atbilstoši noteikumi ir iekļauti arī vēlāk pieņemtajās Regulās par cukura tirgus kopīgo organizāciju; skat. Regulas Nr. 2038/1999 27. panta 1. punktu un Regulas Nr. 1260/2001 11. panta 1. punktu.

24 — Skat. Padomes 1986. gada 24. marta Regulu (EEK) Nr. 934/86 (OV L 87, 1. lpp.), Padomes 1991. gada 4. februāra Regulu (EEK) Nr. 305/91 (OV L 37, 1. lpp.), Padomes 1993. gada 14. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1548/93 (OV L 154, 10. lpp.), Padomes 1994. gada 24. janvāra Regulu (EK) Nr. 133/94 (OV L 22, 7. lpp.) un Padomes 1995. gada 24. aprīļa Regulu (EK) Nr. 1101/95 (OV L 110, 1. lpp.), ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1785/81 par cukura tirgus kopīgo organizāciju.

no 1995./1996. līdz 2000./2001. tirdzniecības gadam. Atbilstoši tabulai, kas sniegta minētās Regulas 27. panta 3. punktā, "Francijai (metropolei)" atkal tika noteikts izoglikozes A pamatdaudzums 15 887,0 tonnu un B pamatdaudzums 4135,0 tonnu apjomā.

14. Tomēr Regulas Nr. 2038/1999 26. panta 5. punkts vienlaikus paredzēja iespēju minētos pamatdaudzumus samazināt, lai izpildītu Kopienas starptautiskās saistības [25]. Komisija izmantoja šo iespēju un 2000./2001. tirdzniecības gadam "Francijai (metropolei)" izoglikozes A pamatdaudzumu noteica 15 280,4 tonnas, samazinot iepriekšējo par 606,6 tonnām, un B pamatdaudzumu 3977,1 tonnu, samazinot iepriekšējo par 157,9 tonnām (Regulas Nr. 2073/2000 1. panta 2. punkts kontekstā ar I un II pielikumu [26]).

15. Visbeidzot, 2001./2002. līdz 2005./2006. tirdzniecības gadam saskaņā ar Padome Regulas Nr. 1260/2001 11. panta 2. punktu "Francijai (metropolei)" tika noteikts atšķirīgs izoglikozes A pamatdaudzums 15 747,1 tonna un B pamatdaudzums 4098,6 tonnas, turklāt šīs Regulas 10. panta 3. un 4. punktā atkārtoti bija paredzēta iespēja minētos pamatdaudzumus samazināt, lai izpildītu Kopienas starptautiskās saistības.

16. 2002./2003. gadam Komisija noteica "Francijai (metropolei)" izoglikozes A pamatdaudzumu 14 698,2 tonnas, samazinot iepriekšējo par 1048,9 tonnām, un B pamatdaudzumu 3825,6 tonnas, samazinot iepriekšējo par 273 tonnām (Regulas Nr. 1745/2002 1. panta 2. punkts kontekstā ar I un II pielikumu [27]). Nosakot izoglikozes ražošanas kvotas 2003./2004. tirdzniecības gadam, Komisija tās vēlreiz samazināja, nosakot "Francijai (metropolei)" A pamatdaudzumu 15 485,0 tonnas, samazinot iepriekšējo par 262,1 tonnu, un nosakot B pamatdaudzumu 4030,4 tonnu, samazinot iepriekšējo par 68,2 tonnām (Regulas Nr. 1739/2003 1. panta 2. punkts kontekstā ar I un II pielikumu [28]).

25 — Ar to domāts "Urugvajas kārtas" (1986–1994) ietvaros notikušo daudzpusējo sarunu, kuru rezultātā tika nodibināta Pasaules Tirdzniecības organizācija, noslēgtais Lauksaimniecības nolīgums (OV 1994, L 336, 22. lpp.).

26 — Komisijas 2000. gada 29. septembra Regula (EK) Nr. 2073/2000, ar ko 2000./2001. tirdzniecības gadam samazina garantēto daudzumu saskaņā ar cukura nozares ražošanas kvotām un paredzēto maksimālo piegāžu pieprasījumus cukura rafinācijas uzņēmumos saskaņā ar preferenciāliem ievedumiem (OV L 246, 38. lpp.).

27 — Komisijas 2002. gada 30. septembra Regula (EK) Nr. 1745/2002, ar ko 2002./2003. tirdzniecības gadam samazina garantēto daudzumu saskaņā ar cukura nozares ražošanas kvotām un paredzēto maksimālo piegāžu pieprasījumus cukura rafinācijas uzņēmumos saskaņā ar preferenciāliem ievedumiem (OV L 263, 31. lpp.).

28 — Komisijas 2003. gada 30. septembra Regula (EK) Nr. 1739/2003, ar ko 2003./2004. tirdzniecības gadam samazina garantēto daudzumu saskaņā ar cukura nozares ražošanas kvotām un paredzēto maksimālo piegāžu pieprasījumus cukura rafinācijas uzņēmumos saskaņā ar preferenciāliem ievedumiem (OV L 249, 38. lpp.).

17. Saskaņā ar spēkā esošajiem tirgus kopīgās organizācijas noteikumiem dalībvalstu kompetentās iestādes varēja pārcelt A un B kvotas starp uzņēmumiem neatkarīgi no tā, vai uzņēmumam, kam tika dota priekšroka, kvota iepriekš bija piešķirta vai ne; šajā nolūkā katra izoglikozi ražojošā uzņēmuma kvotas varēja maksimāli samazināt par 10 % (skat. Regulas Nr. 1785 25. pantu, Regulas Nr. 2038/1999 30. pantu un Regulas Nr. 1260/2001 12. pantu).

III — Fakti un pamata tiesvedība

18. Francijas administratīvajās tiesās tiek izskatīts strīds starp *Roquette Frères* un Francijas lauksaimniecības ministru [29], kura priekšmets ir šim uzņēmumam piešķirto izoglikozes ražošanas kvotu aprēķināšana.

19. *Roquette Frères* apstrīdēja, no vienas puses, 2000. gada 28. jūnija lēmumu, ar kuru Lauksaimniecības ministrijas ekonomikas politikas un starptautiskās politikas direktors apstiprināja šim uzņēmumam izoglikozes ražošanas gada kvotu apjomu kopš 1981./1982. tirdzniecības gada, un, no otras puses, četrus lauksaimniecības ministra rīkojumus, kas pieņemti 2000. gada 26. oktobrī, 2001. gada 13. jūlijā, 2002. gada 23. oktobrī un 2003. gada 17. oktobrī, ar kuriem šī uzņēmuma izoglikozes ražošanas gada kvotu apjoms attiecīgi tika pielāgots Kopienas tiesību aktu prasībām [30].

20. *Roquette Frères* Francijas administratīvajā tiesā atsaucās uz minēto Francijas lauksaimniecības ministra izdoto tiesību aktu prettiesiskumu un pieprasīja to atcelšanu, norādot, ka regulu noteikumi, ar kuriem tie ir pamatoti, nav spēkā. *Roquette Frères* norāda, ka izoglikozes ražošanas pamatdaudzumi Francijas metropolei Kopienas līmenī aprēķināti nepareizi, jo nav ņemts vērā izoglikozes daudzums, kas laika posmā no 1978. gada 1. novembra līdz 1979. gada 30. aprīlim šajā dalībvalstī saražots kā starpprodukts citu pārdošanai paredzētu produktu ražošanai.

21. Pirmajā instancē *Tribunal administratif Lille* [31] noraidīja *Roquette Frères* prasības ar

29 — *Ministre de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche et de la Ruralité.*

30 — Skat. šo secinājumu 13. un 16. punktu.

31 — Lilles Administratīvā tiesa.

2004. gada 11. marta spriedumu. 2004. gada 28. maijā uzņēmums iesniedza apelācijas sūdzību *Cour administrative d'appel Douai*[32].

IV — Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un tiesvedība Tiesā

22. Ar 2005. gada 1. decembra lēmumu *Cour administrative d'appel Douai* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai sabiedrība *Roquette Frères* bija tiesīga Tiesā bez jebkādām šaubām tieši apstrīdēt Regulas Nr. 1785/81 24. panta 2. punktu, Regulas Nr. 2038/1999 27. panta 3. punktu, Regulas Nr. 2073/2000 1. pantu, Regulas Nr. 1260/2001 11. panta 2. punktu, Regulas Nr. 1745/2002 1. pantu un Regulas Nr. 1793/2003 1. pantu?

2) Ja sabiedrība *Roquette Frères* ir tiesīga apstrīdēt minētās tiesību normas [valsts tiesās], vai Regulas Nr. 1785/81 24. panta 2. punkts, Regulas Nr. 2038/1999 27. panta 3. punkts, Regulas Nr. 2073/2000 1. pants, Regulas Nr. 1260/2001 11. panta 2. punkts, Regulas Nr. 1745/2002 1. pants un Regulas Nr. 1739/2003 1. pants ir spēkā tiktāl, ciktāl tie nosaka maksimālos izoglikozes ražošanas pamatdaudzumus Francijas metropolei, neņemot vērā to izoglikozi, kas no 1978. gada 1. novembra līdz 1979. gada 30. aprīlim šajā dalībvalstī saražota kā starpprodukts citu tirdzniecībai paredzētu produktu ražošanai?"

23. Rakstiskus un mutvārdu apsvērumus Tiesā sniedza *Roquette Frères*, Francijas valdība, Eiropas Kopienu Komisija un Eiropas Savienības Padome.

V — Tiesas vērtējums

24. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu būtībā iesniegts nolūkā noskaidrot, vai *Roquette Frères* vispār ir tiesīga valsts tiesās celt prasību par to Kopienu regulu noteikumu par izoglikozes ražošanas kvotām prettiesis-

32 — Duē Administratīvā apelācijas tiesa, turpmāk tekstā — "iesniedzējtiesa".

kumu, par kuriem uzņēmums nav tieši cēlis prasību Kopienu Tiesā. Ja ir tiesīga, tad iesniedzējtiesa lūdz Tiesu pārbaudīt šo tiesību normu spēkā esamību. Konkrēti tas attiecas uz sešu tiesību normu spēkā esamību (turpmāk tekstā — "apstrīdētās tiesību normas"):

— Regulas Nr. 1785/81 24. panta 2. punktu,

— Regulas Nr. 2038/1999 27. panta 3. punktu,

— Regulas Nr. 2073/2000 1. pantu,

— Regulas Nr. 1260/2001 11. panta 2. punktu,

— Regulas Nr. 1745/2002 1. pantu un

— Regulas Nr. 1739/2003 1. pantu.

Ņemot vērā to, ka minētās tiesību normas attiecībā uz iesniegtajiem jautājumiem būtiski neatšķiras, tās tiks izvērtētas kopā.

A — *Par pirmo jautājumu:* Roquette Frères *tiesības tieši celt prasību par apstrīdētajām tiesību normām*

25. Atbildot uz pirmo jautājumu, jānoskaidro, vai *Roquette Frères* vispār ir tiesīga celt prasību valsts tiesā par apstrīdēto tiesību normu prettiesiskumu. Šajā nolūkā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai šis uzņēmums vispār bez jebkādām šaubām bija tiesīgs celt prasību par apstrīdēto tiesību normu atcelšanu tieši Kopienu Tiesā.

26. Līdz ar to lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pirmā daļa būtībā attiecas uz kritēriju noteikšanu abu iespējamo ceļu

izvēlei, kā indivīds var prasīt Kopienas institūciju darbību tiesiskuma pārbaudi. Ar šo problēmu Tiesa jau ir nodarbojusies vairākkārt [33].

1) Par kritērijiem izvēlei starp tiešas prasības celšanu un iebildi par prettiesiskumu

27. EKL noteiktā tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēma principā paredz divus [tiesiskās aizsardzības] ceļus, kurus izmantojot indivīds var lūgt pārbaudīt Kopienas tiesību aktu tiesiskumu tiesas ceļā.

28. No vienas puses, katrs indivīds, ceļot prasību par Kopienas tiesību aktu atcelšanu, pastāvot EKL 230. panta ceturtajā daļā minētajiem priekšnoteikumiem, var *tieši* vērsties Kopienu Tiesā un lūgt pārbaudīt tiesību akta tiesiskumu [34].

29. No otras puses, indivīds, tiesvedības valsts tiesā ietvaros var atsaukties uz iebildi par Kopienas tiesību akta prettiesiskumu, un pēc tam attiecīgā tiesa saskaņā ar EKL 234. panta pirmās daļas b) apakšpunktu var lūgt Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu, pārbaudot šī Kopienas tiesību akta spēkā esamību [35]. Tādā gadījumā Tiesai zināmā veidā *netieši* tiek uzdots nodarboties ar Kopienas tiesību normu tiesiskuma pārbaudi, līdzīgi kā tas ir noticis pamata tiesvedībā.

30. Ja prasītājam nav citas iespējas kā lūgt pārbaudīt Kopienu izdotā, viņu skarošā tiesību akta prettiesiskumu, tad to nodrošina pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā [36], kas neļauj liegt prasītājam izmantot minēto *netiešo* ceļu un tiesvedības valsts tiesā laikā liek pieņemt prasītāja iebildi par prettiesiskumu.

33 — Skat. it īpaši 1983. gada 27. septembra spriedumu lietā 216/82 *Universität Hamburg* (*Recueil*, 2771. lpp., 5. un turpm. punkti); 1994. gada 9. marta spriedumu lietā C-188/92 *TWD* (*Recueil*, I-833. lpp., 10. un turpm. punkti); 1996. gada 12. decembra spriedumu lietā C-241/95 *Accrington Beef* u.c. (*Recueil*, I-6699. lpp., 14. un turpm. punkti); 1997. gada 30. janvāra spriedumu lietā C-178/95 *Wiljo* (*Recueil*, I-585. lpp., 15. un turpm. punkti); 1997. gada 11. novembra spriedumu lietā C-408/95 *Eurotunnel* u.c. (*Recueil*, I-6315. lpp., 26. un turpm. punkti); 2001. gada 15. februāra spriedumu lietā C-239/99 *Nachi Europe* (*Recueil*, I-1197. lpp., 28. un turpm. punkti); 2001. gada 20. septembra spriedumu lietā C-390/98 *Banks* (*Recueil*, I-6117. lpp., 109. un turpm. punkti) un 2006. gada 23. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-346/03 un C-529/03 *Atzeni* u.c. (Krājums, I-1875. lpp., 30. un turpm. punkti), kā arī iepriekš 2. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 40. punkts, un 3. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā Komisija/*Jégo-Quéré*, 30. punkts.

34 — EKL 241. pantā paredzētās īpašās prāvas uz šo gadījumu neattiecas un tādēļ turpmāk aplūkotas netiks (skat. attiecībā uz EKL 241. pantu iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Nachi Europe*, 33. un 34. punkts).

35 — Iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Universität Hamburg*, 10. un 12. punkts; 33. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Nachi Europe*, 35. punkts; iepriekš 2. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 40. punkts, un iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Komisija/*Jégo-Quéré*, 30. punkts.

36 — Skat. attiecībā uz šīm pamattiesībām 1986. gada 15. maija spriedumu lietā 222/84 *Johnston* (*Recueil*, 1651. lpp., 18. punkts); iepriekš 2. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 39. punkts, un iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā Komisija/*Jégo-Quéré*, 29. punkts; skat. arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, 47. pants (OV 2000, C 364, 1. lpp.).

31. Turpretī, ja attiecīgais prasītājs var iegūt tiesisku aizsardzību, ceļot prasību par [tiesību akta] spēkā neesamību saskaņā ar EKL 230. pantu, viņam jāizmanto šis *tiešais* ceļš, ja viņš vēlas panākt apstrīdēto tiesību normu pārbaudi tiesas ceļā [37]. Pretējā gadījumā pastāv risks, ka tiks pārsniegts EKL 230. panta piektajā daļā noteiktais prasības celšanas termiņš un pēc šī termiņa beigām apstrīdētais tiesību akts kļūs galīgs [38].

32. Prasības celšanas termiņš un ar to saistītā galīgā iedarbība kalpo tiesiskai drošībai; ir jānovērš, ka Kopienas iestāžu rīcības tiesiskā iedarbība tiek "apstrīdēta atkal un atkal" [39]. Jebkurai personai, kas neievēro EKL 230. pantā paredzēto termiņu prasības celšanai par Kopienas tiesību aktu atcelšanu, ir jārēķinās ar šī tiesību akta galīgo spēkā esamību, un vēlāk, arī pat netieši, prasību par šo tiesību normu prettiesiskumu celt nav iespējams [40]; Kopienas tiesību akti, kas ir galīgi, dalībvalstu tiesām ir saistoši [41].

33. Netiešās apstrīdēšanas ceļa izslēgšana dalībvalstu tiesu tiesvedībā tomēr ir pamatota tikai tādā gadījumā, ja personai *bez jebkādām šaubām* ir bijusi iespēja celt Kopienu tiesā prasību par tiesību akta atcelšanu [42]. Ņemot vērā pamattiesības uz efektīvu tiesisku aizsardzību tiesas ceļā, objektīvi pastāvošā nedrošība attiecībā uz fizisku un juridisku personu tiesībām celt prasību atbilstoši EKL 230. panta ceturtajai daļai principā nedrīkst nodarīt skartajai personai kaitējumu. Pretējā gadījumā tai drošības labad vienmēr būtu jāceļ prasības par tiesību akta atcelšanu, lai vispār nezaudētu iespēju lūgt tiesu pārbaudīt Kopienas tiesību aktus. Tas nebūtu vēlams arī saskaņā ar procesuālās ekonomijas principu.

37 — Šajā nozīmē iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā *TWD*, it īpaši 17. punkts, un lietā *Nachi Europe*, 37. un 39. punkts.

38 — Iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietās *TWD*, 17. un 18. punkts, *Nachi Europe*, 29. un 30. punkts, *Banks*, 111. punkts, un *Atzeni*, 31. punkts.

39 — Spriedumi iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētajās lietās *TWD*, 16. punkts, *Wiljo*, 19. punkts, un *Nachi Europe*, 29. punkts.

40 — Spriedums iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētajā lietā *TWD*, 13. un 17. punkts, 33. zemsvītras piezīmē minētajā lietā *Nachi Europe*, 30. un 37. punkts, un 2003. gada 10. jūlija spriedums lietā C-11/00 Komisija/ECB (*Recueil*, I-7147. lpp., 75. punkts). Šī judikatūra tomēr attiecas uz lietām, kurās strīds valsts tiesā un iespējamā prejudiciāla nolēmuma procedūra sakarā ar prasības priekšmetu vispār ir piemērota, lai apstrīdētu Kopienas tiesību normu spēkā esamību; skat. šajā sakarā iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētos spriedumus lietā *Banks*, 112. punkts, un *Wiljo*, 27. un 29. punkts.

41 — Iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā *TWD*, 25. punkts, *Wiljo*, 24. punkts, un *Nachi Europe*, 40. punkts. Atbilstoši 33. zemsvītras piezīmē minētajam spriedumam lietā *Atzeni*, 30. un 34. punkts, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecībā uz apstrīdēto tiesību normu spēkā esamību būtu *nepieņemams*.

42 — Tas, ka jābūt indivīda tiesībām celt prasību saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu "bez jebkādām šaubām" vai "bez šaubām", izriet no pastāvīgās judikatūras: no iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētajiem spriedumiem lietā *TWD*, 24. punkts, lietā *Wiljo*, 21. un 33. punkts, lietā *Nachi Europe*, 37. un 38. punkts, un lietā *Banks*, 111. punkts; skat. šajā sakarā arī 40. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā Komisija/ECB, 75. punkts. Līdzīgi atzīts iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētajos spriedumos lietā *Accrington Beef*, 15. un 16. punkts, lietā *Eurotunnel*, 28. un 29. punkts, un lietā *Atzeni*, 34. punkts, attiecībā uz to, vai indivīda prasība atcelt tiesību aktu būtu pieņemama "vispārzināmā veidā", "acīmredzami" vai "neapstrīdami".

34. Ņemot vērā minēto, *Roquette Frères* atsauci uz iebildi par prettiesiskumu Francijas administratīvajās tiesās varētu noraidīt tikai tādā gadījumā, ja uzņēmumam *bez jebkādām šaubām* būtu bijusi iespēja celt prasību par tiesību aktu atcelšanu saskaņā ar EKL 230. pantu.

kā arī Padome noliedz prasības celšanas tiesību esamību, jo uzskata, ka uzņēmums nav skarts tieši un individuāli, bet Komisijai un Francijas valdībai ir diametrāli pretējs viedoklis.

a) Tiešs aizskārums

2) Par *Roquette Frères* tiesībām vērsties pret apstrīdētajām tiesību normām

37. Par *tiešu aizskārumu* runa var būt tikai tādā gadījumā, ja apstrīdētais tiesību akts tieši ietekmē personas tiesisko stāvokli, jo nav nepieciešams (dalībvalsts vai Kopienu) tiesību akts par tā transponēšanu [44] vai arī īstenošana notiek automātiski, neatstājot rīcības brīvību iestādei, kurai īstenošana ir uzdota [45].

35. Sakarā ar to, ka apstrīdētie noteikumi ir daļa no regulām, tie ir vispārpiemērojami un tieši piemērojami katrā dalībvalstī (EKL 249. panta otrā daļa). Prasību par šādu noteikumu atcelšanu principā var celt tikai Kopienu iestādes, Eiropas Centrālā banka un dalībvalstis (EKL 230. panta otrā un trešā daļa) [43]. Turpretim juridiskai personai, kāda ir *Roquette Frères*, tiesības celt prasību ir tikai tiktāl, ciktāl apstrīdētās tiesību normas skar to *tieši un individuāli* (EKL 230. panta ceturtā daļa).

38. Atšķirībā no agrāk izdotajiem noteikumiem [46] apstrīdētajos tiesību aktos attiecīgajiem uzņēmumiem izoglikozes ražošanas kvotas vairs netiek piešķirtas tieši ar regulu,

36. Tiesvedības Tiesā dalībniekiem nav vienota viedokļa par jautājumu, vai *Roquette Frères* atbilst šīm prasībām. Pats uzņēmums,

43 — Iepriekš 2. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 35. punkts.

44 — Skat. šajā sakarā iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā Komisija/*Jégo-Quéré*, 35. punkts, kā arī Pirmās instances tiesas 2002. gada 3. maija spriedumu lietā T-177/01 *Jégo-Quéré*/Komisija (*Recueil*, II-2365. lpp., 26. punkta pēdējais teikums).

45 — Šajā izpratnē skat. 1998. gada 5. maija spriedumu lietā C-386/96 P *Dreyfus*/Komisija (*Recueil*, I-2309. lpp., 43. punkts); 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-486/01 P *Front national*/Parlaments (*Recueil*, I-6289. lpp., 34. punkts) un 2006. gada 2. maija spriedumu lietā C-417/04 P *Regione Siciliana*/Komisija (Krājums, I-3881. lpp., 28. punkts).

46 — Skat. šo secinājumu 6.–8. punktā minēto Regulu Nr. 1111/77, it īpaši tās 9. pantu un II pielikumu spēkā esošajā redakcijā atbilstoši Regulām Nr. 1293/79, Nr. 387/81 un Nr. 388/81.

bet tikai vispārīgi, piešķirot [izoglikozes] pamatdaudzumus dalībvalstīm, kurām jāveic konkrētā [kvotu] sadale atsevišķiem uzņēmumiem. Lai piešķirtu kvotas saskaņā ar Regulām Nr. 1785/81 un Nr. 2038/1999, kā arī saskaņā ar vēlāk izdotajām Regulām Nr. 1260/2001, Nr. 1745/2002 un Nr. 1793/2003, bija nepieciešami dalībvalstu akti par šo regulu īstenošanu.

39. Turklāt, kā pareizi norāda *Roquette Frères* un Padome, spēkā esošajā cukura tirgus kopīgajā organizācijā dalībvalstīm ir dota arī iespēja ne vairāk kā 10 % piešķirto kvotu pārcelt no vieniem izoglikozi ražojošiem uzņēmumiem uz citiem [47]. Šādā veidā Kopienā ieviestā kvotu sistēma dalībvalstu kompetentajām iestādēm laika posmā, par kuru ir runa šajā lietā, piešķīra nebūt ne mazsvarīgu rīcības brīvību, sadalot izoglikozes kvotas ražotājiem, kas bija reģistrēti dalībvalstu teritorijā [48].

40. Valsts kompetento iestāžu rīcība bija stingri noteikta. Dalībvalstis nedrīkstēja pārsniegt noteiktos izoglikozes pamatdaudzumus, un tām vajadzēja katram izoglikozes ražojotājuzņēmumam, kas noteiktā atskaites periodā iepriekš bija saņēmis izoglikozes kvotas, atkārtoti piešķirt A un B kvotas precīzi noteiktā daudzumā [49]. Arī pamatdaudzumu izmaiņas saskaņā ar Regulu Nr. 2073/2000, Nr. 1260/2001, Nr. 1745/2002 un Nr. 1793/2003 dalībvalstīm bija jāīsteno, piemērojot tās attiecīgajiem izoglikozes ražotājuzņēmumiem.

41. Pretēji Komisijas domām, ar norādi tikai uz šādām dalībvalstu kompetento iestāžu rīcības brīvības robežām nepietiek, lai atsevišķos izoglikozes ražotājus jau uzskatītu par tieši skartiem. Proti, Kopienu tiesībās iestādēm, kam uzdots īstenot apstrīdētās tiesību normas, nav jāpiešķir īpaši plaša rīcības brīvība; tām nevar būt neierobežota rīcības brīvība, jo ir jāievēro Kopienu tiesības un it īpaši Kopienu pamattiesības. Tieši pretēji,

47 — Regulas Nr. 1785/81 25. pants, Regulas Nr. 2038/1999 30. pants un Regulas Nr. 1260/2001 12. pants.

48 — Tā secināja arī ģenerāladvokāts Reišls [*Reischl*] 1982. gada 23. septembra secinājumos lietā 242/81 *Roquette Frères/* Padome (*Recueil*, 3213. lpp., 3234. lpp.).

49 — Atkarībā no laika posma tas izrietēja no Regulas Nr. 1785/81 24. panta (atskaites laika posms: no 1980. gada 1. jūlija līdz 1981. gada 30. jūnijam), no Regulas Nr. 2038/1999 27. panta (atskaites laika posms: no 1994. gada 1. jūlija līdz 1995. gada 30. jūnijam) un no Regulas Nr. 1260/2001 11. panta (atskaites laika posms: no 2000. gada 1. jūlija līdz 2001. gada 30. jūnijam).

indivīds netiek tieši skarts, ja dalībvalsts kompetentajām iestādēm vispār tiek piešķirta — attiecīgi ierobežota — rīcības brīvība transponēt Kopienas tiesību aktu un tādēļ indivīdam īstenošanas akta konkrētais saturs sākotnēji nav zināms.

42. Tieši tāds gadījums ir šajā lietā. Tāds uzņēmums kā *Roquette Frères* sākotnēji nevarēja prognozēt, kādos konkrētos daudzumos valsts kompetentās iestādes tam piešķirs izoglikozes kvotas, jo vismaz teorētiski vienmēr pastāvēja iespēja tirgū ienākt jauniem izoglikozes ražotājiem uzņēmumiem. Attiecībā uz minēto neko neietekmē arī apstāklis, ka praksē šāda ienākšana tirgū nenotika un visus Francijas metropolei paredzētos pamatdaudzumus šīs valsts kompetentās iestādes piešķīra *Roquette Frères* kā vienīgajam izoglikozes ražotājam uzņēmumam. Pati cukura tirgus kopīgā organizācija neparedzēja dalībvalstu iestādēm automātiski piemērot Kopienas tiesībās paredzēto kvotu regulējumu.

43. Sakarā ar to, ka apstrīdēto tiesību normu izpildei bija nepieciešami dalībvalstu izdoti transponēšanas akti un dalībvalstīm tika dota rīcības brīvība, *Roquette Frères* tie tieši neskāra.

b) Individuāls aizskārums

44. Fiziska vai juridiska persona var apgalvot, ka tā ir *skarta individuāli* tikai tādā gadījumā, ja apstrīdētā tiesību norma to ietekmē dažu tai specifisku īpašību dēļ vai kādas faktiskas situācijas dēļ, kas to raksturo salīdzinājumā ar jebkuru citu personu un tādēļ to individuāli izceļ tāpat kā adresātu [50].

45. Iepriekš spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā saskaņā ar Regulu Nr. 1293/79 [51] Kopienu kompetentā iestāde pati veica konkrētu izoglikozes kvotu piešķiršanu atsevišķiem izoglikozi ražojošiem uzņēmumiem. Sakarā ar to *Roquette Frères* tolaik spēkā esošajā tiesību normā vēl bija individuāli izcelts. Ņemot vērā minēto, Tiesa skaidri un viennozīmīgi apstiprināja, ka *Roquette Frères* ir individuāli skarts EK līguma 173. panta

50 — Pastāvīgā judikatūra; skat. šajā sakarā 1963. gada 15. jūlija spriedumu lietā 25/62 *Plaumann*/Komisija (*Recueil*, 213., 238. lpp.); iepriekš 2. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 36. punkts, un iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu Komisija/*Jégo-Quéré*, 45. punkts.

51 — Skat. Regulas Nr. 1111/77 9. pantu kontekstā ar II pielikumu Regulas Nr. 1293/79 versijā.

otrās daļas nozīmē (jaunajā redakcijā EKL 230. panta ceturtā daļa), uzņēmumam ceļot prasību par Regulas Nr. 1293/79 atcelšanu [52].

46. Kā jau minēts, visās kopš 1981. gada 1. jūlija spēkā esošajās tiesību normās par cukura tirgus kopīgo organizāciju, kuru ietvaros izdotas apstrīdētās tiesību normas, katrai dalībvalstij tika noteikti tikai vispārīgi pamatdaudzumi un attiecīgajām dalībvalstu kompetentajām iestādēm bija uzdots sadalīt pamatdaudzumus kvotu veidā to teritorijā reģistrētajiem izoglikozes ražotājiem uzņēmumiem [53].

47. Ņemot vērā minēto, apstrīdētajās tiesību normās *Roquette Frères* kā konkrētu izoglikozes kvotu saņēmējs vairs nebija izcelts [54], bet bija daļa noteiktas Kopienas izoglikozes ražotāju grupas. Apstrīdēto tiesību normu piemērošanas jomā uzņēmums atradās, vienīgi pamatojoties uz vispārējiem un abstrakti formulētiem, objektīviem kritērijiem, kā tautsaimniecības dalībnieks, kas piedalās izoglikozes tirgū. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tas nav pietiekami, lai varētu runāt par individuālu aizskārumu EKL 230. panta ceturtās daļas nozīmē [55].

48. Tāda uzņēmuma, kāds ir *Roquette Frères*, tiesības celt prasību nevar arī pamatot ar argumentu, ka, tā kā šis uzņēmums ir viens no nedaudziem izoglikozes ražotājiem Kopienā, proti, Francijas metropolē pat vienīgais, šajā jomā piešķirtās izoglikozes kvotas praksē visas tiek piešķirtas tam. Pat gadījumā, ja to uzņēmumu skaits un identitāte, ko noteiktam laika posmam nosaka regula, ir pietiekami precīzi nosakāmi, tas vēl nenodibina šo uzņēmumu tiesības celt prasību, ja šie uzņēmumi līdzīgi kā šajā lietā tiek ietverti, tikai pamatojoties uz vispārējiem un abstrak-

52 — Iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minētais 1980. gada 29. oktobra spriedums lietā 138/79, 15. un 16. punkts; šajā paša izpratnē iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Maizena*/Padome, 15. un 16. punkts. Pieņemama bija arī *Roquette Frères* prasība attiecībā uz Regulu Nr. 387/81 un Nr. 388/81, kas tiktāl, ciktāl tas attiecas uz šo prāvu, satura ziņā atbilda Regulai Nr. 1293/79; šajā sakarā skat. 18. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru, kā arī šo secinājumu 8. punktu.
Attiecībā uz citām lietām, kurās Kopienas Regulās tika norādīti uzņēmumu nosaukumi un uzņēmumi tika uzskatīti par tiesīgiem celt prasības, skat., piemēram, 1984. gada 21. februāra spriedumu apvienotajās lietās 239/82 un 275/82 *Allied Corporation* u.c./Komisija (*Recueil*, 1005. lpp., 12. un 14. punkts); 1985. gada 20. marta spriedumu lietā 264/82 *Timex*/Padome un Komisija (*Recueil*, 849. lpp., 15. punkts) un iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu *Nachi Europe*, 39. punkts kontekstā ar 3. punktu, visi attiecas uz tirdzniecības politikas aizsardzības pasākumiem.

53 — Skat. šajā sakarā šo secinājumu 9.–17. punktu.

54 — Ar to šis gadījums atšķiras, piemēram, no iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Nachi Europe*, it īpaši 3. un 39. punkts, kurā apstrīdētajos noteikumos skartais uzņēmums vai cieši ar to saistīts uzņēmums tika tieši nosaukts.

55 — 1987. gada 24. februāra spriedums lietā 26/86 *Deutz und Geldermann*/Padome (*Recueil*, 941. lpp., 12. punkts); 1993. gada 15. jūnija spriedums lietā C-213/91 *Abertal* u.c./Komisija (*Recueil*, I-3177. lpp., 19. un 20. punkts); 2001. gada 22. novembra spriedums lietā C-451/98 *Antillean Rice Mills*/Padome (*Recueil*, I-8949. lpp., 51. punkts) un iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minētais spriedums Komisija/*Jégo-Quéré*, 43. un 46. punkts; šajā paša izpratnē iepriekš 50. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Plaumann*/Komisija, 238. lpp.

ti formulētiem objektīviem kritērijiem, kā tautsaimniecības dalībnieki, bet uz citiem [uzņēmumiem], kas regulas izdošanas brīdī vēl bija [minētā] neskarti tautsaimniecības dalībnieki, uzsākot noteiktu darbību, apstrīdētais tiesiskais regulējums turpmāk varētu attiekties [56].

49. To, ka Kopienu kompetentās iestādes, izdodot apstrīdētās tiesību normas, skaidri un viennozīmīgi uzskatīja par iespējamu jaunu dalībnieku ienākšanu tirgū, apliecina kopš Regulas Nr. 1785/81 stāšanās spēkā pastāvošais noteikums par kvotu pārcelšanu [no viena uzņēmuma citam] [57]: saskaņā ar to, kā jau minēts, dalībvalstu kompetentās iestādes pēc saviem ieskatiem pastāvošo izoglikozes ražotāju kvotas maksimāli 10 % robežās var piešķirt citiem uzņēmumiem, arī tādiem, kuriem līdz tam kvotu nav bijis.

50. Jautājums par *Roquette Frères* tiesībām celt prasību būtu jāvērtē atšķirīgi, ja būtu skaidrs, ka strīdīgo regulu izdošanas brīdī šis uzņēmums jau piederēja slēgtam skarto [personu] lokam, kuras, piemēram, iesniedzot attiecīgus pieteikumus, slēdzot attiecīgus līgumus vai sakarā ar uzņēmumu īpašniekiem, ir ieguvušas nodrošinātu tiesisku statusu, ar ko tās atšķiras no citiem potenciāliem prasītājiem [58]. Tomēr šajā gadījumā tas tā nav.

51. *Roquette Frères* nevarēja būt nodrošināts tiesiskais stāvoklis tikai tādēļ, ka uzņēmums sākotnēji, t.i., pirms strīdīgo tiesību normu izdošanas, saskaņā ar Kopienu regulu bija izoglikozes kvotu īpašnieks [59]. Minētajā laikā *Roquette Frères* kvotas tika piešķirtas tikai diviem konkrētiem laika posmiem: no 1979. gada 1. jūlija līdz 1980. gada 30. jūnijam un no 1980. gada 1. jūlija līdz 1981. gada 30. jūnijam. Šī piešķiršana neļauj izdarīt secinājumu par to, kā kvotas tiks aprēķinātas un sadalītas vēlākos laika posmos un cik lielu daļu no tām saņems *Roquette Frères*.

52. Nenoliedzami ir pareizi, ka dalībvalstīm paredzētie izoglikozes pamatdaudzumi laika periodam kopš 1981. gada 1. jūlija tīri kvantitatīvi bija vienādi ar izoglikozes kvo-

56 — Šajā izpratnē 1978. gada 16. marta spriedums lietā 123/77 *UNICME*/Padome (*Recueil*, 845. lpp., 16. punkts); 1985. gada 29. janvāra spriedums lietā 147/83 *Binderer*/Komisija (*Recueil*, 257. lpp., 13. punkts); iepriekš 55. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Deutz und Geldermann*, 8. punkts; iepriekš 55. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Abertal*, 17., 19. un 20. punkts, un iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Komisija/*Jégo-Quéré*, 46. punkts. Skat. šajā sakarā arī ģenerāladvokāta Reišla secinājumus iepriekš 48. zemsvītras piezīmē minētajā lietā 242/81, 3233. lpp.

57 — Regulas Nr. 1785/81 25. pants, Regulas Nr. 2038/1999 30. pants un Regulas Nr. 1260/2001 12. pants.

58 — Skat. šajā sakarā 1965. gada 1. jūlija spriedumu apvienotajās lietās 106/63 un 107/63 *Toepfer*/Komisija (*Recueil*, 525., 548. lpp.); 1971. gada 13. maija spriedumu apvienotajās lietās no 41/70 līdz 44/70 *International Fruit Company* u.c./Komisija (*Recueil*, 411. lpp., 16.–22. punkts); 1985. gada 17. janvāra spriedumu lietā 11/82 *Piraiki-Patraiki*/Komisija (*Recueil*, 207. lpp., 19. punkts) un 1994. gada 18. maija spriedumu lietā C-309/89 *Codorniu*/Padome (*Recueil*, I-1853. lpp., 21. un 22. punkts).

59 — Skat. šajā sakarā šo secinājumu 6. un 8. punktā minēto Regulu Nr. 1111/77, it īpaši tās 9. pantu un II pielikumu attiecīgajā versijā saskaņā ar Regulām Nr. 1293/79, Nr. 387/81 un Nr. 388/81.

tām, kas pirms tam tika piešķirtas atsevišķiem uzņēmumiem, un tādēļ Regulā Nr. 1785/81 noteiktie pamatdaudzumi Francijas metropolei bija vienādi ar kvotām, ko *Roquette Frères* bija saņēmis abiem iepriekšējiem laika posmiem. Tomēr atšķirībā no aprēķinu metodes, kas izmantota līdz 1981. gada 1. jūlijam [60], apstrīdētajās tiesību normās izoglikozes ražošana konkrētos uzņēmumos vairs netiek ņemta par aprēķinu pamatu, nosakot izoglikozes pamatdaudzumus [61], kuri dalībvalstu kompetentajām iestādēm bija jāsadala dalībvalsts teritorijā. Šie pamatdaudzumi bija tikai vispārīgas maksimālās robežas, kas ietekmēja gan izoglikozes ražotājus, kas jau aktīvi piedalījās tirgū, gan arī potenciālos jaunos tirgus dalībniekus un vienādā mērā skāra visus ražotājus.

53. Tātad kopš 1981. gada 1. jūlija *Roquette Frères* vairs nebija individuāli izcelts kā adresāts un attiecībā uz apstrīdētajiem noteikumiem neatšķīrās no citiem potenciālajiem prasītājiem. Sakarā ar individuāla aizskāruma neesamību *Roquette Frères* nebija tiesību celt prasību par apstrīdētajiem noteikumiem EKL 230. panta ceturtās daļas nozīmē [62].

c) Vai pastāv vismaz pamatotas šaubas par *Roquette Frères* tiesībām celt prasību

54. Ņemot vērā iepriekš minēto, *Roquette Frères* nebija tiesīgs celt prasību saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu par apstrīdēto tiesību aktu atcelšanu. Pat tādā gadījumā, ja tiktu secināts, ka *Roquette Frères* prasības par tiesību aktu atcelšanu ir pieņemamas, tad vēl būtu jāpārbauda, vai uzņēmumam bija tiesības celt prasību *bez jebkādām šaubām* [63].

55. Šajā sakarā nav runa tikai par potenciālā prasītāja subjektīvām šaubām. Pretējā gadījumā izvēles kritēriju noteikšana starp prasības par tiesību aktu atcelšanu iesniegšanu Kopienu Tiesā un netiešu apstrīdēšanu,

60 — Uzņēmumiem piešķirto kvotu aprēķinu pamats laika posmiem līdz *1981. gada 1. jūlijam* (no 1979. gada 1. jūlija līdz 1980. gada 30. jūnijam un no 1980. gada 1. jūlija līdz 1981. gada 30. jūnijam) bija to ražošanas apjoms laika posmā no 1978. gada 1. novembra līdz 1979. gada 30. aprīlim.

61 — Ar to šī lieta atšķiras, piemēram, no lietas *Nachi Europe*, iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētais spriedums, 3. un 39. punkts, kur apstrīdētajās regulās noteiktie aprēķini balstās uz skartā uzņēmuma vai ar to cieši saistīta uzņēmuma darījumu datiem; skat. šajā sakarā sesto un septiņpadsmito apsvērumu Padomes 1992. gada 28. septembra Regulā (EEK) Nr. 2849/92, ar ko groza ar Regulu (EEK) Nr. 1739/85 ieviesto galīgo antidempinga nodevu par Japānas izcelsmes lodīšu pildspalvu importu ar maksimālo diametru, kas pārsniedz 30 mm (OV L 286, 2. lpp.).

62 — Šādā nozīmē arī iepriekš 48. zemsvītras piezīmē minētie ģenerāladvokāta Reišla secinājumi lietā 242/81, 3233. lpp.

63 — Skat. šajā sakarā šo secinājumu 33. punktu un iepriekš 42. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

atsaucoties uz iebildi par nepieņemamību, dalībvalsts tiesā būtu atkarīga no objektīvi grūti pārbaudāmiem individīda apgalvojumiem. Šādā veidā attiecīgā persona praktiski bez ierobežojumiem vēlāk varētu apšaubīt Kopienas tiesību aktu tiesiskumu un līdz ar to izvairīties no to stāšanās spēkā.

56. Tieši pretēji, ņemot vērā attiecīgo apstākļu kopumu, ir jāpārbauda, vai, *objektīvi vērtējot*, individam bija likumīgs pamats šaubīties par ceļamās prasības par tiesību aktu atcelšanu pieņemamību. Tātad izšķiroša ir objektīvi pastāvoša nedrošība par fizisku un juridisku personu tiesībām celt prasību saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu.

57. Arī attiecībā uz minēto tiesvedības Tiesā dalībnieku viedokļi ir atšķirīgi: pēc *Roquette Frères* un Padomes domām, pastāvēja šaubas par uzņēmuma tiesībām celt prasību Kopienu tiesās, bet Komisijas un Francijas valdības viedoklis ir pretējs.

58. Šajā gadījumā īpaša nozīme ir tam, ka Tiesa ar 1982. gada 30. septembra spriedumu *Roquette Frères* prasību atcelt pirmo no apstrīdētajām regulām noraidīja kā nepieņemamu [64]. Minētā sprieduma pamatojumā gan tika izvērtēta tikai individa prasības atcelt Regulā Nr. 1785/81 paredzēto izoglikozes *ražošanas nodevu* pieņemamība [65]. Minētajā tiesvedībā ģenerāladvokāts Reišls sniegtajos secinājumos izsmeļoši pauda savu viedokli par *Roquette Frères* prasības pieņemamību un tiktāl, ciktāl tas varētu skart mūs šajā lietā interesējošo kvotu regulējumu, atbildēja noliedzoši [66].

59. Ņemot vērā šos faktiskos apstākļus, ir jāpieņem, ka *Roquette Frères* varēja uzskatīt, ka tam nav tiesību celt prasību par apstrīdētajām tiesību normām [67]. Šādu viedokli varētu uzskatīt par pamatotu, jo tas atbilda ģenerāladvokāta juridiskajam viedoklim jautājumā, par kuru arī Tiesa nepieņēma pretēju spriedumu.

64 — 1982. gada 30. septembra spriedums lietā 242/81 *Roquette Frères*/Padome (*Recueil*, 3213. lpp., 9. un 10. punkts).

65 — Iepriekš 64. zemsvītras piezīmē minētais 1982. gada 30. septembra spriedums lietā 242/81, 8. punkts. Detalizēti noteikumi attiecībā uz šo nodevu ir noteikti Regulas Nr. 1785/81 28. pantā.

66 — Secinājumi iepriekš 48. zemsvītras piezīmē minētajā lietā 242/81, 3233.–3237. lpp.

67 — Tas attiecas ne tikai uz apstrīdētajiem noteikumiem Regulā Nr. 1785/81, bet arī uz iespējamām prasībām atcelt vēlāk izdotos salīdzināmos tiesību aktus, t.i., šajā lietā Regulu Nr. 2038/1999, Nr. 2073/2000, Nr. 1260/2001, Nr. 1745/2002 un Nr. 1739/2003, uz kuru var attiecināt ģenerāladvokāta Reišla secinājumus iepriekš 48. zemsvītras piezīmē minētajā lietā 242/81, 3233.–3237. lpp.

60. Tas būtu pamatoti arī tiktāl, ciktāl apstrīdēto tiesību normu izdošanas laikā nepastāvēja cita Tiesas judikatūra, kurā pausts pretējs viedoklis, pamatojoties uz kuru uzņēmums droši varētu secināt par prasības atcelt apstrīdētos noteikumus pieņemamību [68]. Tieši pretēji, pastāvīgās judikatūras nozīmē uzņēmums varēja uzskatīt, ka apstrīdētie noteikumi ir daļa no regulām, kuras tikai vispārēji attiecās uz abstrakti raksturotu personu grupu un objektīvi noteiktām situācijām un kuras Kopienu Tiesā *nebija* atļauts apstrīdēt [69].

61. Tādēļ *Roquette Frères* tomēr varēja pamatoti šaubīties par savām tiesībām iesniegt prasību atcelt apstrīdētās tiesību normas.

3) Pagaidu secinājumi

62. Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo iesniegto jautājumu būtu jāatbild šādi:

Sabiedrība *Roquette Frères* nebija tiesīga bez jebkādām šaubām vērsties Kopienu tiesās saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu ar prasību atcelt Regulas Nr. 1785/81 24. panta 2. punktu, Regulas Nr. 2038/1999 27. panta 3. punktu, Regulas Nr. 2073/2000 1. pantu, Regulas Nr. 1260/2001 11. panta 2. punktu, Regulas Nr. 1745/2002 1. pantu un Regulas Nr. 1739/2003 1. pantu.

B — *Par otro jautājumu: Kopienas regulās iekļauto noteikumu par izoglikozes ražošanas pamatdaudzumiem spēkā esamība*

63. Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa lūdz Tiesu pārbaudīt, vai apstrīdētie noteikumi ir spēkā, ja tie nosaka izoglikozes ražošanas pamatdaudzumus Francijas metropolei.

64. Pamatojot šaubas par apstrīdēto tiesību normu spēkā esamību, iesniedzējtiesa norāda, ka izoglikozes pamatdaudzumi Francijas metropolei Kopienas līmenī, iespējams, ir noteikti nepareizi, jo nav ņemta vērā izogli-

68 — *Roquette Frères* situācija it īpaši nav salīdzināma ar eksportētāja situāciju, kurš apstrīd regulu par antidempinga nodevas ieviešanu, tātad spriedumu iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētajā lietā *Nachi Europe*, 38. un 39. punkts, nevar attiecināt uz šo lietu; skat. šajā sakarā iepriekš 54. un 61. zemsvītras piezīmēs minēto.

69 — Iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Accrington Beef*, 15. punkts; skat. šajā sakarā arī šo secinājumu 37.–53. punktu, kā arī iepriekš 55. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

koze, kas laika posmā no 1978. gada 1. novembra līdz 1979. gada 30. aprīlim saražota šajā dalībvalstī citu pārdošanai paredzētu produktu ražošanai.

1) Apstākļi: standarta izoglikozes un izoglikozes kā starpprodukta bagātinātas izoglikozes ražošanā nodalīšana

65. [*Roquette Frères* norāda, ka] minētā kļūda attiecas uz aprēķiniem, kas veikti, pirmoreiz ieviešot izoglikozes kvotu noteikumus, tātad attiecas uz tiesisko regulējumu, kas bija spēkā pirms apstrīdētajām tiesību normām [70]. Tomēr šī kļūda ir pastāvējusi arī vēlāk un attiecas uz pamata prāvā apstrīdētajām tiesību normām, jo sākotnēji atsevišķām dalībvalstīm noteiktās kvotas saglabātas arī vēlāk.

67. Tehniski izoglikozi iegūst tā sauktajā izomerizācijas procesā no glikozes sīrupa. Atkarībā no tās saldināšanas pakāpes un ķīmiskā sastāva izšķir divus izoglikozes produktus, ko ģenerāladvokāts Tezauro [*Tesauro*] īsi un trāpīgi ir nosaucis par "standarta izoglikozi" un "bagātināto izoglikozi" [71]. Ražojot pēdējo minēto produktu, rodas starpprodukts izoglikoze.

66. *Roquette Frères* apgalvo, ka šāda kļūda pastāv, un tādēļ uzskata, ka apstrīdētās tiesību normas nav spēkā, turpretī pēc visu citu prejudiciālās tiesvedības dalībnieku domām apstrīdētie noteikumi tomēr ir spēkā.

68. Pēc glikozes sīrupa vienreiz veiktas izomerizācijas rodas standarta izoglikoze, proti, šķīdums, kas gandrīz vienādās proporcijās sastāv no glikozes un fruktozes molekulām un pēc ķīmiskā sastāva un salduma pakāpes ir ļoti līdzīgs šķidram cukuram [72]. To piedāvā tirgū kā šķidrā cukura aizvietotāju. Pēc *Roquette Frères* sniegtās informācijas šo produktu realizē tirgū ar tirdzniecības nosaukumu "méliose".

70 — Skat. šajā sakarā šo secinājumu 6.–8. punktā minēto Regulu Nr. 1111/77, it īpaši tās 9. pantu un II pielikumu saskaņā ar Regulām Nr. 1293/79, Nr. 387/81 un Nr. 388/81 spēkā esošajā versijā.

71 — Ģenerāladvokāta Tezauro [*Tezauro*] 1991. gada 13. decembrī sniegtie secinājumi lietā C-210/90 *Roquette Frères* (*Recueil*, I-731. lpp., 2. un 3. punkts).

72 — Iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minētais 1992. gada 13. februāra spriedums lietā C-210/90, 3. punkts, un ģenerāladvokāta Tezauro secinājumi šajā lietā, 2. punkts.

69. *Bagātinātai izoglikozei* atšķirībā no standarta izoglikozes ir ievērojami augstāks fruktozes saturs [73] un līdz ar to ievērojami augstāka saldināšanas pakāpe. Šāds produkts, pēc *Roquette Frères* sniegtās informācijas, tika ražots agrāk un realizēts ar tirdzniecības nosaukumu "lévulose". Lai izgatavotu bagātinātu izoglikozi, pēc pirmās izomerizācijas, apstrādājot produktu vairākos slēgtos ciklos, fruktozes molekulas tiek atdalītas no glikozes molekulām un glikozes molekulas atkārtoti pakļautas izomerizācijas procesam [74]. Pēc katra šāda procesa — kā starpprodukts — no jauna rodas izoglikoze, kas kā tāda tirgū nenonāk, jo turpmākās pārstrādes gaitā tiek izlietota bagātinātas izoglikozes ražošanai.

70. *Kvotu noteikšana* izoglikozes ražošanai attiecas ne tikai uz to izoglikozi, kas faktiski nonāk tirgū, bet arī uz to, ko izmanto kā starpproduktu citu pārdošanai paredzētu produktu ražošanai un kuras ražošanas procesa beigās vairs nav uzņēmuma rīcībā. Tiesa minēto atzina ar 1992. gada 13. februāra spriedumu prāvā, kas tāpat attiecās uz uzņēmumu *Roquette Frères* [75]. Turklāt Tiesa norādīja, ka "katrā nākošajā glikozes sīrupa izomerizācijas procesā, kam pēc pirmās izomerizācijas sausā veidā fruktozes svars ir vismaz 10 % svara, rodas izoglikoze, kas jāņem vērā [Regulā Nr. 1785/81] paredzētajā kvotu [tiesiskajā regulējumā], jo šie procesi veicina fruktozes satura paaugstināšanos galaproduktā" [76].

71. Šīs izoglikozes, kas ir tikai starpprodukts, daudzuma ņemšana vērā, nosakot attiecīgo ražotāju kvotas, ir paredzēta, lai cukura tirgū efektīvi izvairītos no pārpalikuma. Turklāt šādā veidā paredzēts arī novērst konkurences izkropļošanu, proti, ne tikai starp izoglikozi un cukuru, bet arī starp izoglikozes ražotājiem, lai saglabātu "līdzsvaru", ko Kopienas kompetentās iestādes vēlējās saglabāt starp dažādiem saldinātāju ražotājiem [77]. Līdzīgi kā saskaņā ar tirgus kopīgo organizāciju tiek noteiktas cukura kvotas, nediferencējot starpproduktus un gala produktus, vienlīdzīgas attieksmes principa izpratnē arī izoglikozes kvotas jāpiemēro bez diferenciācijas [78].

73 — Pēc *Roquette Frères* sniegtās informācijas, tā var pat būt tīra, kristalizēta fruktoze.

74 — Iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minētais 1992. gada 13. februāra spriedums lietā C-210/90, 4. punkts, un ģenerāladvokāta Tezauro secinājumi šajā lietā, 2. punkts. Kā pirmprodukts turpmākiem izomerizācijas procesiem tīrās glikozes vietā reizēm tiek izmantots arī glikozes un fruktozes maisījums; skat. minētā sprieduma 5. punktu.

75 — Iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minētais 1992. gada 13. februāra spriedums lietā C-210/90, 38. punkts un rezolutīvās daļas 3. punkts.

76 — Turpat, 34. punkts un rezolutīvās daļas 2. punkts.

77 — Turpat, 33. punkts kontekstā ar 25. punktu.

78 — Turpat, 33. punkts kontekstā ar 36. punktu.

2) Acīmredzamas kļūdas neesamība, apstrīdētajās tiesību normās nosakot izoglikozes pamatdaudzumus

Tādēļ ir vispirms jāpārbauda, vai agrākajā tiesiskajā regulējumā ir tiešām pieļauta acīmredzama kļūda un vai šī kļūda ir būtiski negatīvi ietekmējusi arī apstrīdētās tiesību normas. Apstiprinošas atbildes gadījumā būtu jāpārbauda apstrīdēto tiesību normu spēkā esamība.

72. Pārbaudot apstrīdētās tiesību normas, Tiesai ir jāpārbauda tikai tas, vai Kopienu likumdevējs nav pieļāvis acīmredzamu kļūdu vai nepareizi izmantojis pilnvaras un vai nav acīmredzami pārsniedzis savas rīcības brīvības robežas [79]. Īstenojot kopīgu lauksaimniecības politiku, cita starpā cukura jomā, no Kopienu kompetentajām iestādēm tiek prasīts faktisko ekonomisko apstākļu komplekss izvērtējums, kā arī ekonomiska, politiska un sociāla rakstura lēmumi [80]. Veicot minēto, tām ir rīcības brīvība ne tikai attiecībā uz veicamo pasākumu veidu un apjomu, bet zināmā mērā arī uz pamatfaktu konstatāciju [81].

a) Acīmredzamas kļūdas neesamība agrāk spēkā esošajā tiesību normā

74. Iepriekš spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā, kas balstās uz Regulu Nr. 1293/79 [82], attiecībā uz apstrīdētajiem noteikumiem izoglikozes kvotu daudzuma noteikšanas pamatkritērijs bija katra ražotāja individuālais produkcijas apjoms atskaites laika posmā no 1978. gada 1. novembra līdz 1979. gada 30. aprīlim; turklāt bija jāņem vērā atsevišķu uzņēmumu gada ražošanas jauda [83].

73. Minētā Padomes pieļautā kļūda aprēķinos ir uzskatāma par radušos iepriekš spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā un vēlākā laikā izpaudusies arī apstrīdētajās tiesību normās.

75. Kā atklājās vēlāk, Padomes rīcībā aprēķinu pamatojumam tolaik bija tikai dati par laika posmiem, kuros *Roquette Frères* starp-

79 — Iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minētais 1980. gada 29. oktobra spriedums lietā 138/79, 25. punkts, un 2000. gada 6. jūlija spriedums lietā C-289/97 *Eridania* (*Recueil*, I-5409. lpp., 49. punkts).

80 — Šajā izpratnē iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minētais 1980. gada 29. oktobra spriedums lietā 138/79, 25. punkts, un iepriekš 79. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Eridania*, 48. punkts; skat. arī 2005. gada 6. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04 *ABNA* u.c. (Krājums, I-10423. lpp., 69. punkts) un 2006. gada 7. septembra spriedumu lietā C-310/04 Spānija/Padome (Krājums, I-7285. lpp., 96. punkts).

81 — Iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minētais 1980. gada 29. oktobra spriedums lietā 138/79, 25. punkts, iepriekš 79. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Eridania*, 48. punkts; šajā sakarā skat. arī 1997. gada 25. jūnija spriedumu lietā C-285/94 Itālija/Komisija (*Recueil*, I-3519. lpp., 23. punkts) un iepriekš 80. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu Spānija/Padome, 121. punkts.

82 — Regulas Nr. 1111/77 9. pants kontekstā ar tās II pielikumu Regulas Nr. 1293/79 versijā, kā arī vēlāk Regulu Nr. 387/81 un Nr. 388/81 versijā.

83 — Regulas Nr. 1239/79 preambulas septītais apsvērums un Regulas Nr. 1111/77 9. panta 1.–3. punkts ar Regulu Nr. 1293/79 grozītajā versijā.

produkta veidā ražotā izoglikoze nebija ņemta vērā. Lai tomēr pilnībā ietvertu attiecīgo ražotāju saražoto produkciju un jaudas un ievērotu kvotu tiesiskā regulējuma jēgu un mērķi, 1992. gada 13. februāra sprieduma lietā C-210/90 [84] nozīmē kvantitatīvi bija jāņem vērā arī šis starpprodukts. Tiktāl Padome, nosakot *Roquette Frères* piemērojamās kvotas, Regulā Nr. 1293/79 ir pieļāvusi kļūdu.

76. Tas, vai tā bija *acīmredzama* kļūda, ir jāizvērtē, ņemot vērā visus konkrētā gadījuma apstākļus. Jāpārbauda, vai saprātīgs vērtētājs jau tajā brīdī, kad Padome pieņēma rīkojumu, bez grūtībām varēja un tam vajadzēja konstatēt, ka ražošanas daudzumi ir aprēķināti nepareizi.

77. Šajā gadījumā būtiski ir tas, ka svarīgi dati par *Roquette Frères* ražošanas jaudu un produkciju atskaites periodā tika iegūti no paša uzņēmuma deklarācijām. No vienas puses, tika izmantoti dati, ko pats *Roquette Frères* bija sniedzis par savu ražošanas apjomu. No otras puses, tika ņemti vērā Francijas ikmēneša paziņojumi par izoglikozes ražošanu dalībvalsts teritorijā [85], kas savukārt balstījās uz uzņēmuma *Roquette Frères* sniegtajiem datiem.

78. Savas kompetences ietvaros, konstatējot pamata datus paredzētajam kvotu tiesiskajam regulējumam [86], Padome varēja balstīties uz ziņām, ko bija sniedzis pats uzņēmums.

79. Brīdī, kad tika pieņemta Regula Nr. 1293/79, Padomei, objektīvi vērtējot, nebija iemesla šaubīties par šo datu pareizību, jo, ņemot vērā kvotu noteikšanu, skartie uzņēmumi nebija ieinteresēti sniegt ziņas par mazāku ražošanas apjomu un jaudu kā tā bija faktiski.

84 — Spriedums minēts iepriekš 7. zemsvītras piezīmē, 38. punkts un rezolutīvās daļas 3. punkts; skat. šajā sakarā arī šo secinājumu 70. punktu.
Šajā sakarā ir jānorāda arī uz pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru Tiesas sniegtā tiesību normas interpretācija, īstenojot ar EKL 234. pantu tai uzticēto kompetenci, vajadzības gadījumā izskaidro un precizē šīs normas nozīmi un apjomu, kādā tā būtu jāsaprot un jāpiemēro *no tās spēkā stāšanās brīža*; skat. it īpaši 1980. gada 27. marta spriedumu lietā 61/79 *Denkavit italiana* (*Recueil*, 1205. lpp., 16. punkts); 2004. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-453/00, *Kühne & Heitz* (*Recueil*, I-837. lpp., 21. punkts); 2006. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-402/03 *Skov* un *Bilka* (Krājums, I-199. lpp., 50. punkts) un 2006. gada 5. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-290/05 un C-333/05 *Nádasdi* u.c. (Krājums, I-10115. lpp., 62. punkts).

85 — Saskaņā ar 1. pantu Komisijas 1977. gada 30. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1471/77 par dalībvalstu paziņojumiem par izoglikozi dalībvalstu pienākums bija sniegt šādus paziņojumus (OV L 162, 13. lpp.).

86 — Skat. šajā sakarā šo secinājumu 72. punktu un 81. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

80. No otras puses, skartie uzņēmumi jau tajā brīdī varēja zināt un tiem bija jāzina, ka, sniedzot datus, ir jāņem vērā ne tikai faktiski tirgū realizētā izoglikoze, bet arī starpprodukta veidā saražotā izoglikoze. Piemērojamās attiecīgās Kopienu tiesību normas nenoteica, ka ir jānodala kā galaprodukts realizētā izoglikoze un kā starpprodukts ražotā izoglikoze, kas no ražotāja viedokļa ļautu sniegt datus tikai par tirgū faktiski realizēto gala produktu, nevis par starpprodukta daudzumu.

82. Ņemot vērā minētos pamatus, es secinu, ka, nosakot tiesisko regulējumu, kuru pieņēma pirms apstrīdētajām tiesību normām, Padome nav pieļāvusi *acīmredzamu* kļūdu, aprēķinot kvotas atbilstoši paša *Roquette Frères* sniegtajām deklarācijām par izoglikozes ražošanas jaudu un produkcijas daudzumu.

b) Izšķirošas ietekmes uz apstrīdētajām tiesību normām neesamība

83. Pat ja pieņemtu, ka iepriekšējā tiesiskajā regulējumā ir pieļauta acīmredzama kļūda, būtu jāpārbauda, vai šī kļūda ir izšķiroši negatīvi ietekmējusi vēlākā laika posmā izdotās apstrīdētās tiesību normas. Šajā sakarā ir jānorāda sekojošais.

81. Būtisks kritērijs attiecībā uz Kopienu tiesību normām izoglikozes daudzumu ierobežošanai kopīgā tirgū gan toreiz, gan tagad nav tas, cik daudz izoglikoze nonāk kopējā tirgū, bet gan cik daudz tā ir saražota. Tā, piemēram, jau pirms kvotu tiesiskā regulējuma ieviešanas Regulas Nr. 1111/77 [87] 9. panta *noteikumā par* ražošanas *nodevām* ņēma vērā saražoto izoglikozes produkciju, nevis tirgū pārdoto apjomu. Arī paziņojumi, kas bija jāsniedz saskaņā ar Regulas Nr. 1471/77 1. pantu, attiecās uz ikmēneša saražotajiem daudzumiem.

84. Nenoliedzami, kopš 1981. gada 1. jūlija Francijas metropolei noteiktie izoglikozes ražošanas pamatdaudzumi vēl vairākus gadus bija atbilstoši tām kvotām, kas abiem iepriekšējiem divpadsmit mēnešu laika posmiem bija tieši piešķirtas uzņēmumam *Roquette Frères*. Tomēr atšķirībā no laika posma pirms 1981. gada 1. jūlija Regulā Nr. 1785/81, kā arī visās citās apstrīdētajās

87 — Regula Nr. 1111/77 sākotnējā versijā.

tiesību normās konkrētu uzņēmumu izoglikozes produkcijas apjoms nepārprotami netika izmantots, pamatojot aprēķinus dalībvalstīm piešķiramo izoglikozes ražošanas pamatdaudzumu noteikšanai [88].

85. Atbilstoši Regulas Nr. 1785/81 preambulai, nosakot jauno, kopš 1981. gada 1. jūlija spēkā esošo cukura tirgus kopīgo organizāciju, Kopienu kompetentās iestādes atkārtoti ietekmēja saldinātāju jomā esošais pārpalikums [89]. Kvotu regulējumam skaidri un viennozīmīgi bija jābūt saskaņotam ar sasniedzamo mērķi, cita starpā ņemot vērā ražošanas attīstības jaunākās tendences [90].

86. Viss minētais liecina par to, ka, nosakot kopš 1981. gada 1. jūlija spēkā esošos izoglikozes pamatdaudzumus, bija jāņem vērā virkne savstarpēji saistītu faktoru un Padome tos iestrādāja savā vērtējumā. Turpretim nepastāv pietiekami daudz norāžu uz to, ka Padome, pieņemot Regulu Nr. 1785/81, būtu pamatojusies tikai un vienīgi — vai vismaz galvenokārt — uz konkrētiem atsevišķu uzņēmumu izoglikozes ražošanas apjomiem iepriekšējos laika posmos.

87. Ņemot vērā minēto, pārliecinoši nevar konstatēt, ka iespējamai Padomes kļūdai vērtējumā iepriekšējā tiesiskajā regulējumā būtu būtiska ietekme uz izoglikozes pamatdaudzumu noteikšanu pirmās apstrīdētās Regulas Nr. 1785/81 24. panta 2. punktā.

88. Minētais varētu attiekties vienīgi uz apstrīdētajiem noteikumiem vēlāk izdotajās regulās. No vienas puses, to izdošanas brīdī kopš iepriekšējo tiesību normu izdošanas bija pagājis pietiekami ilgs laiks, proti, vairāk nekā 20 gadi [91]. No otras puses, Kopiena tostarp bija uzņēmusies starptautiskas saistības [92], kuras varēja ietekmēt izoglikozes pamatdaudzumu noteikšanu Regulā Nr. 2038/1999 [93] un kas turpmākajos laika posmos arī neapstrīdami to ietekmēja.

88 — Turpretim iepriekš spēkā esošajā tiesību normā tas bija noteikts atšķirīgi; skat. attiecībā uz minēto Regulas Nr. 1111/77 9. panta 1.–3. punktu Regulas Nr. 1293/79 versijā, kā arī Regulas Nr. 1293/79 preambulas septīto apsvērumu.

89 — Regulas Nr. 1785/81 preambulas otrais apsvērums.

90 — Regulas Nr. 1785/81 preambulas vienpadsmitais apsvērums.

91 — Regula Nr. 1293/79 ir pieņemta 1979. gada 25. jūnijā, bet Regula Nr. 2038/1999 — 1999. gada 13. septembrī.

92 — Šajā gadījumā runa ir par iepriekš 25. zemsvītras piezīmē minēto Nolīgumu par lauksaimniecību.

93 — Šajā sakarā skat. Regulas Nr. 2038/1999 preambulas trīspadsmito un sešpadsmito apsvērumu.

89. Ņemot vērā iepriekš minēto, es nekonstatēju pietiekamus pierādījumus tam, ka iespējamā Padomes pieļautā kļūda vērtējumā būtu izšķiroši ietekmējusi apstrīdētās tiesību normas. Tātad nav pamata konstatēt šo noteikumu spēkā neesamību.

Otra iesniegtā jautājuma pārbaudes rezultātā nav konstatēts neviens apstāklis, kas varētu negatīvi ietekmēt Regulas Nr. 1785/81 24. panta 2. punkta, Regulas Nr. 2038/1999 27. panta 3. punkta, Regulas Nr. 2073/2000 1. panta, Regulas Nr. 1260/2001 11. panta 2. punkta, Regulas Nr. 1745/2002 1. panta un Regulas Nr. 1739/2003 1. panta spēkā esamību saistībā ar izoglikozes ražošanas pamatdaudzumu noteikšanu Francijas metropolei.

3) Pagaidu secinājumi

90. Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro iesniegto jautājumu būtu jāatbild šādi:

VI — Secinājumi

91. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, iesaku Tiesai uz *Cour administrative d'appel Douai* uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) sabiedrība *Roquette Frères* nebija tiesīga bez jebkādām šaubām vērsties Kopienu tiesās saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu ar prasību atcelt Regulas Nr. 1785/81 24. panta 2. punktu, Regulas Nr. 2038/1999 27. panta 3. punktu,

Regulas Nr. 2073/2000 1. pantu, Regulas Nr. 1260/2001 11. panta 2. punktu, Regulas Nr. 1745/2002 1. pantu un Regulas Nr. 1739/2003 1. pantu;

2) otra iesniegtā jautājuma pārbaudes rezultātā netika konstatēts neviens apstāklis, kas varētu negatīvi ietekmēt Regulas Nr. 1785/81 24. panta 2. punkta, Regulas Nr. 2038/1999 27. panta 3. punkta, Regulas Nr. 2073/2000 1. panta, Regulas Nr. 1260/2001 11. panta 2. punkta, Regulas Nr. 1745/2002 1. panta un Regulas Nr. 1739/2003 1. panta spēkā esamību saistībā ar izoglikozes ražošanas pamatdaudzumu noteikšanu Francijas metropolei.